

Перелік посилань.

1. Финансовый менеджмент: теория и практика. Учебник / Под ред. Стояновой Е.С. - М.: Перспектива, 1998. -656с. (С.393-394).
2. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч. посібник / Цал-Цалко Ю.С. – К.:ЦУЛ, 2002. – 204 с
3. Селезнева Н.Н. Финансовый анализ. Управление финансами / Селезнева Н.Н., Ионова А.Ф. – М.: ЮНИТИ, 2003 – 315с
4. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз / Ізмайлова К.В. – К.:МАУП, 2001. – С.83.
5. Родионова Н.В. Антикризисный менеджмент / Родионова Н.В. – М.: ЮНИТИ-ДАНА. – 2001. – С.192.
6. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств / Коробов М.Я. – К.: Знання; 2000. – С. 267.
7. Шаблиста Л.М. Фінансова стійкість підприємства: сутність і методи оцінки / Шаблиста Л.М. – Київ, 2006. – С. 3.
8. Мазурова И.И. Варианты прогнозирования и анализа финансовой устойчивости организации: учеб. пособие / Санкт-Петербургский ун-т экономики и финансов. кафедра финансов / Мазурова И.И., Романовский М.В. – СПб., 1995. – 113с.
9. Финансовый менеджмент: теория и практика : учебник / Под ред. Стояновой Е.С. - М.: Перспектива, 1998. – 656с. (С.393-394).
10. Житна А.Е. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства / Житна А.Е. – К. : Либідь, 1995. – С. 98.

Ткаченко Т.П.

к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»

Мацагор К.О.

студентка ТЕФ НТТУ «КПІ»

МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ПРОБЛЕМНІ ПОЗИЦІЇ ТА ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

У статті розглядаються питання щодо можливостей впливу малого підприємництва на розвиток економіки країни, аналіз податкової системи відносно цих підприємств та їхній рівень на даний момент в Україні. Мале підприємництво має потенціал для розвитку в нашій країні за сприяння керівництва держави і може підвищити загальний соціально-економічний рівень держави в світі.

In the article questions concerning possibilities of influence of small business on national economy development, the analysis of tax system concerning these firms and their level of development at present in Ukraine are considered. Small business has potential for development in our country with assistance of the country leaders and can raise the common social and economic level of the state in the world.

Ключові слова: мале підприємництво, розвиток національної економіки, податкова система, законодавство, зайнятість населення.

Вступ. Роль і місце малого підприємництва в національній економіці найкраще проявляється у властивих йому функціях, які набувають ще більшого значення для перехідного стану економіки. Вони полягають у формуванні численних суб'єктів ринкового господарства; у стимулюванні ділової активності населення та утворення нової соціальної верстви підприємців-власників; у сприянні процесам первісної демонополізації, приватизації та роздержавлення економіки; у вивільненні державного сектору від виробництва нерентабельної для нього дрібносерійної, штучної продукції, що задовольняє індивідуальний, а не масовий попит; у розв'язанні проблем зайнятості, шляхом надання робочих місць вивільненим з державного сектору верствам населення; в орієнтації на місцевий (локальний) ринок та індивідуальний споживчий попит.

Тема малого підприємництва актуальна ще й тому, що: по-перше, малі підприємства в кризовий період в більшості випадків є збитковими, по-друге, попри задекларовані положення про підтримку малого бізнесу та мораторій на проведення перевірок суб'єктів господарювання, держава не є гарантом для малого підприємництва і по-третє, занепад малого підприємництва – це занепад значної частини національної економіки України.

Багато провідних економістів у всьому світі досліджують цю тему, наприклад такі як Н.Г. Агурбаш, Дж. Стігліц, В. Баумоль, Й. Шумпетер, Т.Т. Ковальчук, З.С. Варналій та ін. Так, Н.Г. Агурбаш [1] робить акцент на тому, що мале підприємництво виконує стратегічну роль в економіці держави в цілому. Дж. Стігліц [2] розглядає проблему розвитку малого підприємництва в бездіяльності керівництва країн.

Постановка задачі. Метою даного дослідження є визначення можливостей розвитку малого підприємництва та дослідження його теперішніх проблем в умовах сучасної України.

Результати дослідження. Значимість малого та середнього бізнесу в економіці будь-якої держави підтверджується його часткою у ВВП країни. Найбільшою вона є в країнах ЄС (від 40 до 75 %), де незаперечними лідерами є Швейцарія (74,6 %), Португалія (66 %), Бельгія (65 %). В таких країнах як Швеція, Австрія, Словаччина, Литва частка коливається в межах від 45 до 20 %. В Україні ж частка малого підприємництва у ВВП країни сягає 15 %.

Досліджуючи дані економічно розвинутих країн Європи та світу, ми бачимо, що частка малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції в цих країнах не нижче 50 відсотків, у той час коли в нашій країні, цей показник не перевищує і 6 відсотків, що майже в 10 разів менше, ніж у розвинутих країнах. Навіть за умови, що кількість малих підприємств збільшується з роками [3, с. 309], їхня частка у загальному обсязі реалізованої продукції не тільки не збільшується, а, навіть навпаки, стабільно зменшується [3, с. 319], за винятком 2005 року, коли спостерігалось незначне збільшення частки малих підприємств в обсязі реалізованої продукції в країні (рис.1).

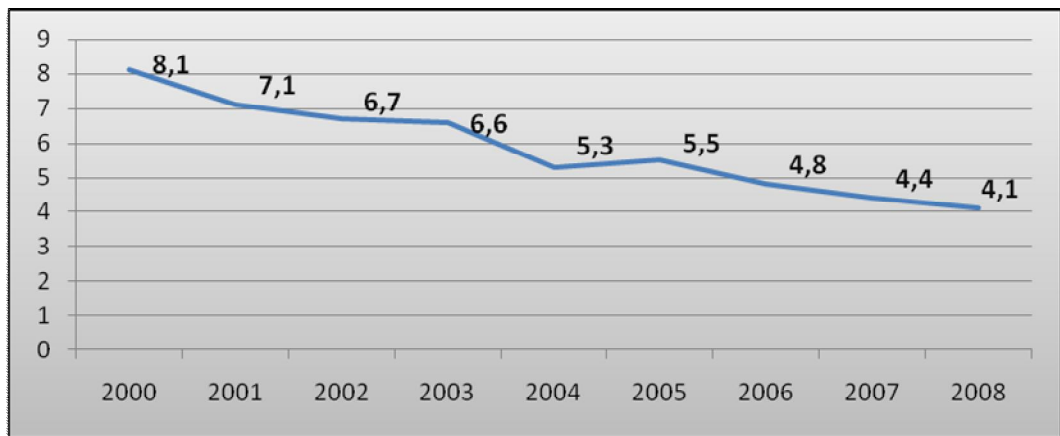

Рис. 1. Частка малих підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг)

Враховуючи тенденцію збільшення кількості підприємств варто зазначити, що правове регулювання підприємницьких інтересів залишається недостатнім. Підприємці постійно стикаються з невизначеною політикою держави та непостійністю і непрозорістю податкової системи щодо підприємницької діяльності.

Українська податкова система зменшує темпи розвитку як малого підприємництва, так і підприємництва в цілому. Податкова система нашої країни не сприяє розвитку, а завдає тільки шкоди підприємствам, які вирішили і могли б підняти рівень національної економіки України на новий, більш високий рівень. На даний момент у країні існує 25 загальнодержавних та 14 місцевих податкових адміністрацій, які не виправдовують себе і завдають нищівного удару по фінансовому положенню підприємств.

Непрозорість та корупційні схеми українського оподаткування призводять до «тіньової» бухгалтерії підприємств. Саме це і спричиняє зниження показників розвитку підприємництва та економіки країни.

Для подолання негативних явищ у малому підприємстві необхідне чітке законодавство, яке встановлює права та обов'язки самих підприємців та державних організацій. Порушуючи тему законодавства необхідно зазначити, що політика керівництва країни щодо підтримки підприємств, згідно Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19 жовтня 2000 року [4], неідеальна і доволі суперечлива. Досить велика кількість законів України суперечать Указам Президента країни і навпаки. Все це виникає через непродуманість, недалекоглядність та незацікавленість уряду в підтримці малого підприємництва. Недалекоглядність полягає в тому, що мале підприємництво являє собою важливий рушійний важіль підняття національної економіки на вищий рівень.

Головним завданням керівництва країни є скласти, законодавчо та економічно обґрунтовані, цілі для малого підприємництва таким чином, щоб мале підприємництво стало більш вагомим і стратегічним для національної економіки і могло б допомогти цій же економіці і піднятися. Цілі мають регулюватися обома сторонами задля досягнення основної мети. Роль малої

підприємницької діяльності полягає в тому, що вона являється критерієм реагування на зміни ринку та інноваційних технологій.

Мале підприємництво може забезпечити людей роботою, а відтак, і укріпити середній соціальний прошарок населення та покращити середнє соціально-економічне становище країни.

Для найбільш результативного залучення населення до роботи на малих підприємствах необхідно почати з малих міст [5]. Кількість зайнятих працівників на малих підприємствах зростає відповідно і до кількості зростання самих підприємств (рис.2).

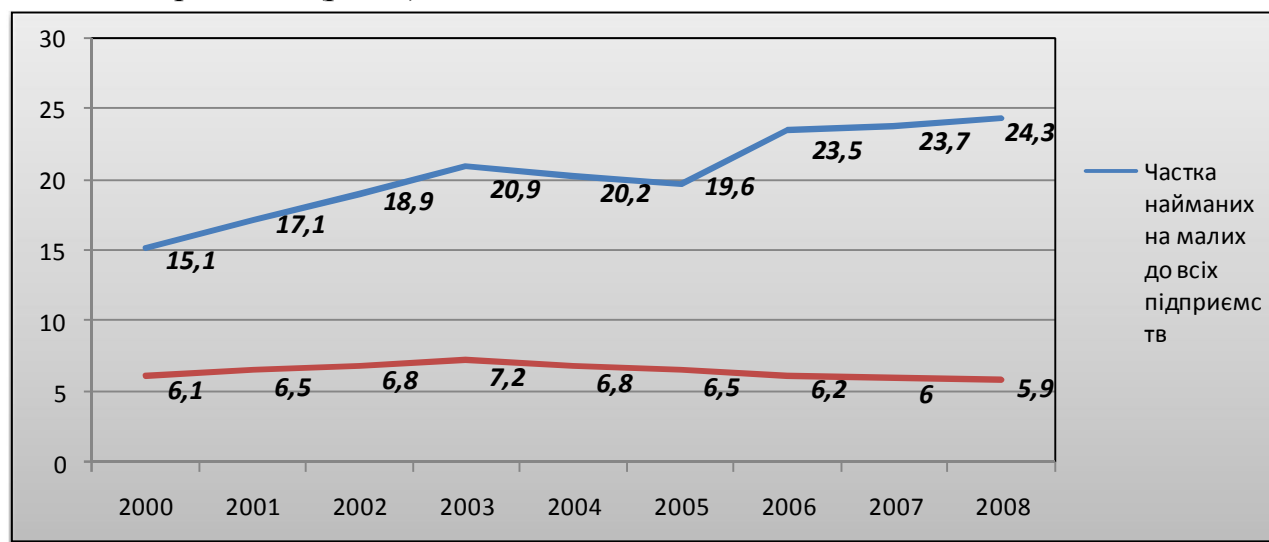

Рис. 2. Частка найманих працівників на малих підприємствах у загальній кількості найманих працівників на підприємствах та рівень зайнятості на малих підприємствах до загального працездатного населення

Але рівень зайнятих на малих підприємствах до загальної кількості працездатних знижується (рис.2).

Крім того, в Україні існує тенденція до збільшення суб'єктів малого підприємництва – фізичних осіб. Станом на 01.01.2009 року в Україні зареєстровано 2390,3 тис. фізичних осіб-підприємців [6, с. 106]. Їх кількість порівняно з аналогічним періодом минулого року зростає на 7,7 % і зайняті вони переважно в сфері оптової та роздрібної торгівлі. Чисельність зайнятих (найманих працівників) у фізичних осіб-підприємців постійно зростає і становить приблизно 4-8 % у загальній чисельності зайнятого населення.

Висновки. На даний момент мале підприємництво знаходиться на стадії «самовиживання», оскільки не отримує допомоги від держави, яка б мала бути гарантом розвитку і підтримки цього сектору економіки країни. Зацікавленість підприємців та робітників, які зайняті в цій сфері в багато раз перевищує зацікавленість керівництва країни у розвитку малого підприємництва.

Для забезпечення стабільного збільшення зайнятого населення необхідно розробити і реалізувати державну програму, яка б ефективно вирішувала питання зменшення безробіття за активної участі малих підприємств.

Розвиток малого підприємництва у малих містах може стати основою підйому економіки країни та середнього і великого підприємництва в цілому, а

згодом просто резервом національної економіки – відійти на другий план і грати роль «невидимої руки» національного ринку та економіки країни.

Значні результати діяльності підприємств забезпечаться тільки тоді, коли закони щодо підприємницької діяльності будуть писати економісти, а не політики і система оподаткування стане прозорою та чистою. Уряд країни має створювати програми для підтримки малих підприємств і просувати ідею їх розвитку як невід’ємну частину розвитку національної економіки.

Перелік посилань

1. Агурбаш Н.Г. Государственное регулирование развитием малых предприятий: монография / Н.Г.Агурбаш. - М.: Палеотип, 2005 – 196 с.
2. Стиглиц Дж. Продолжение ежегодной конференции банка по экономике развивающихся стран / Дж.Стиглиц// Вопросы экономики.-1999-№8-с.249-1999г.- 430 с.
3. Статистичний щорічник України за 2007 рік/ Державний комітет статистики України; За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2008 р. -571 с.
4. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2000, N 51-52, ст.447
5. Мокій А.І. Розробка стратегії розвитку малого бізнесу в малих містах з урахуванням світового досвіду, визначення першочергових завдань в цій сфері. / Васильців Т.Г., Мокій А.І. [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://niss.lviv.ua/analytics/63.htm>
6. Статистичні дані України [електронний ресурс] / Державний комітет статистики України – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Ткаченко Ю.В.

к.е.н., доц. Державний інститут підготовки кадрів

ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА: ОСНОВА ЕФЕКТИВНО ДІЮЧОГО ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті досліджено суть промислової політики в Україні на сучасному етапі, а також комплексно охарактеризовано стан промислового комплексу національної економіки. Визначено основні пріоритетні напрямки стратегії удосконалення промислової політики держави як основи становлення ефективного підприємницького середовища в Україні.

In the article explored essence of promislovovoy policy in Ukraine on the modern stage, and also the state of industrial complex of national economy is complex described. Certainly basic directions of priorities of strategy of improvement of promislovovoy policy of the state as bases of becoming of effective enterprise environment in Ukraine.

Ключові слова: промислова політика, підприємництво, підприємницьке середовище, моделі промислової політики, конкурентоспроможність.

Вступ. Промислова політика є одним із основних напрямів економічної діяльності держави, сутність якої складає система заходів, спрямованих на